

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 4. marts 2018

Kirkedag: 3.s.i fasten/B

Tekst: 2 Mos 32,7-10+30,32; Åb 2,1-7; Joh 8,42-51

Salmer:

SK: 435 * 390 * 481 * 625

LL: 435 * 450 * 451 * 390 * 481 * 192,9 * 625

Jeg har for længe siden læst en fortælling, der selvfølgelig ikke har rod i virkeligheden, men skulle være en illustration af blandt andet noget af det, der er på spil i dagens evangelium. Jeg har forgæves søgt at genfinde fortællingen, og kan derfor ikke fortælle, hvor den kommer fra, hvem der har skrevet den, og jeg kan heller ikke gengive den ordret.

Fortællingen handler om, at der er optagelsesprøve hos Djævelen. Djævelen har brug for nye disciple. Men kun de mest vakte, det vil sige dem med de mest djævelske ideer, kan komme på tale. Prøven består i at komme med forslag til, hvordan man får mennesker til ikke at søge Gud Herren. Hvordan får man mennesker til ikke at tage det med Gud så alvorligt? Den første ansøger foreslår, at man fortæller mennesker, at Gud ikke er til. Det kan Djævelen ikke bruge til noget. Det er så tyk en løgn, at mennesker gennemskuer den. Desuden er det prøvet før uden held. Han får ikke stillingen. Den næste ansøger foreslår, at man fortæller mennesker, at Djævelen ikke er til. Djævelen afviser. Det er også så tyk en løgn, at alle kan høre, det er løgn. Og der er jo masser af beviser på, at jeg er til, siger Djævelen, og det har den modsatte effekt: Mennesker søger hjælp hos Gud. Så den anden fik heller ikke stillingen. Den tredje ansøger foreslår, at man fortæller mennesker, at de behøver ikke tage det med Gud og Djævelen helt så alvorligt, for der er masser af tid at tænke sig om i, og

Gud er jo en kærlig Gud, så... Djævelen tænkte lidt over dette forslag, og det var nu ikke så dumt. Djævelen vidste godt, at det budskab var jo løgn; men det ville slet ikke være umuligt at få mennesker til at tro, at det var sandt. Han fik stillingen som discipel hos Djævelen.

Om denne fortælling fandt sted i går eller i tidernes morgen, melder historien ikke noget om. Men det er en sandhed, der har stået til troende lige så længe, mennesker har været på jorden. Der er mange flere mennesker, der tror på løgne om Gud, end der er mennesker, der tror på sandheden om Gud. Det er også det, Jesus beskylder sine tilhørere for. De går løgnens ærinde, hvilket i bund og grund betyder, at de er børn af Djævelen, for han er løgnens far, siger Jesus. Tilhørerne beskylder derimod Jesus for at tale løgn, når han taler om sig selv og Gud. Og de holdt så hårdnakket fast i deres løgne, at de gjorde dem til sandhed og Jesu ord til løgn, og således dømte ham til døden på korset for hans påståede løgn om sig selv og Gud Herren. De forsvarede Guds ære ved at dømme sådanne løgne, var deres tanke. Faktisk ender den samtale, Jesus har med disse mennesker, med, at de tager sten op for at stene ham. Han når dog at slippe væk inden. Men senere lykkes det dem, som nævnt, at få ham korsfæstet.

Der er to meget væsentlige ting på spil i dagens bibelfortællinger: Menneskers opfattelse af Djævelen og af Jesus/Gud. Det er ikke to ting. Det er kun den ene side af sagen. Den anden side af sagen er Jesu opfattelse af Djævelen og sig selv og Gud.

Nu indledte jeg med en fortælling om Djævelen. Der er rigtig mange mennesker, der ikke har nogle problemer med netop at høre det som en historie, som en illustrativ fortælling. For

selvfølgelig har den jo ikke noget på sig i virkelighedens verden. Det har den nok ikke. Men det har Djævelen.

Vi har tidligere i gudstjenesten forsaget Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Vi har taget afstand fra det djævelske. Men det er der ingen mennesker i dag, der kan forholde sig til eller tro på, siger efterhånden mange mennesker, heriblandt også mange præster i den kirkelige debat. Og derfor er der flere og flere røster, der taler for, at det skal ud af kirkens trosbekendelse. Der er også dem, der siger, og jo lidt med rette, at det er jo faktisk ikke en tros bekendelse, men netop en forsagelse, og desuden er vi i dansk kirketradition nogle af de få lutherske kristne i verden, der har forsagelsen før troens bekendelse. Det sidste synes jeg nu, er en teologisk spidsfindighed og de lærdes arrogance for at vigte sig og svinge sig op i de højere teologiske luftlag, hvor vi alene vide. Men det er faktisk ret snedigt, hvis vi med en diskussion om en teknikalitet, om hvad der hører med til en bekendelse eller ej, kan få vipet Djævelen ud af kirken. Så er vi af med ham. Tror vi... for ude af øje, ude af sind. Ja, men det ændrer jo ikke virkeligheden. Men mennesker, der ikke er teologer, er jo altså ikke dumme.

Jeg synes faktisk, at det er langt mere foruroligende, at mennesker i dag ikke kan forholde sig til Djævelen som en virkelig kraft og magt. Og jeg går ikke ind for middelalderens billede af Djævelen som en trold med rygende horn i panden og trefork i hånden. I filmen *End of Days* er Djævelen en nydelig og nobelt klædt herre, som alle kvinder sukkende og med begær i øjnene vender sig om efter. Djævelen er virkelig.

Hvis ikke Djævelen er virkelig og kan udøve sin magt ved at påvirke os, besnære os, forføre os og meget mere af samme skuffe, så har vi et forklaringsproblem. Så har vi et

forklaringsproblem på, hvorfra forførelse, løgn, bedrag – ja, ondskab i det hele taget – kommer fra. Så er der faktisk kun en forklaring: Så er det, fordi mennesker er onde, løgnere, forfører – ja, djævelske. Og hvis vi ER djævelske, løgnere, onde osv. så ser det godt nok sort ud. For er det det, vi er, så kan vi ikke være andet, og vi kan ikke komme ud af det.

Men det kan ikke være sandheden. For det er meget få mennesker, der er gennemsyret onde, løgnere, bedragere osv. Der er mennesker, hvor det gode og de gode gerninger ligger meget langt nede på bunden. Men det er meget få mennesker, der kun rummer ondt og løgn. Vi rummer også det gode. Vi rummer også det gode, fordi vi ikke er ondskaben og løgneren. Men vi leger med ondskab og løgn. Vi kan blive så opslugt af det, at vi selv tror på løgneren som værende sandhed. Vi kan blive så opslugt af Djævelens forførelse og løgne, at det kan være svært for det gode at komme til. Jeg vil derfor mene, at vi er nød til at forsvare os, forsvare os, Djævelens værk. Vi er nød til, som døbt og troende mennesker at holde os fast i, at når Gud har taget os til sig i dåben, og givet os troen på Jesus, sin søn og vores frelser, så er vi ikke Djævelens børn, men Guds børn. Det er nemlig den anden vinkel af forsagelsen. Vi fastholdes i, at i troen på Gud Herren, kan vi nok forføres til djævelske handlinger; men vi er ikke Djævelske. Vi er Guds. Vi er ikke fordømte; vi er hellige – Guds.

Men, det kan vi jo kun sige i troen på Jesus, og dermed også i troen på Gud Herren. Nu sagde jeg tidligere at der er langt flere mennesker, der tror på løgne om Gud, end der er mennesker, der tror på sandheden om Gud. Det er ufatteligt, hvor spinkelt et grundlag tro på Gud og kristenhed defineres på, både af mennesker enkeltvis og desværre også langt ind i kirkens forkyndelse. Det er jo lige før, at hvis mennesker på en tur i sommerlandet går ind i en kirke og ser kalkmalerier, så er de

kristne, og hvis de er gode ved dyrene, så er de også gode kristne, og giver de også en tyver til Folkekirkens Nødhjælp, så er de jo dybt troende mennesker, for de har forstået, at det handler om at hjælpe sin næste. Det er en lille smule karikeret og overdrevet, men også kun en lille smule. Hvordan kan man sige, at man tror på Gud uden stort set aldrig at have læst i Bibelen, gået til gudstjeneste eller andet, der formidler viden om Gud? Hvordan kan man sige om sig selv, at man er kristen og tror på Jesus Kristus, hvis ens definition af Jesus er, at han er et barn født i Betlehem, han – og det er jo så nok lidt overdrevet, føjes der ofte til, - kan gå på vandet, og så fortalte han om den barmhjertige samaritaner. Altså jeg er jo ikke buddhist, blot fordi jeg ved, at en lille fed guldfigur forestiller Buddha.

Flere tror på løgne om Gud, end på sandheden om Gud. Da Jesus fortalte, levede og virkede på jord, affødte det reaktioner hos mennesker. Nogle blev forundret, nogle blev betaget og begejstret, nogle blev forarget og harmfulde. Når man sad rundt om i de små hjem, og der blev spurgt til, om man havde hørt det sidste nye om Jesus, ham tømrersønnen fra Nazareth, og hvad man i så fald mente om det, så havde man en mening. For eller imod.

Vi har i år haft flere konfirmander end nogen sinde, som er sprunget fra konfirmandundervisning og konfirmation, med den begrundelse, at de kan ikke stå i kirken og sige ja til den kristne tros bekendelse som deres tro. Jeg synes, det er ærgerligt, og det har da også givet stof til eftertanke hos mig selv om min undervisning og forkyndelse. Men hatten af for deres beslutning, som jeg kun kan respektere. Men går vi sådan ud i videre kredse mellem mennesker, hvor møder vi så holdning til Jesus? Er der mennesker, der i dag forarges over Jesus – på et gyldigt grundlag? Er der mennesker, der begejstres over Jesus

på et gyldigt grundlag? Ja, må vi svare til begge spørgsmål. Men det store flertal er fuldstændig ligeglade – og det på et ekstremt tyndt eller ligefrem falskt grundlag – altså en løgn. På mange måder er der megen såkaldt kristelig religiøsitet, der blot er en gentagelse af den gammeltestamentlige beretning om guldkalven. Mennesker laver deres egen gud efter deres eget hoved og danser sanseløs af løgn og beruselse omkring den, idet de bilder sig selv ind, at dét er sandheden og i pagt med tiden. Ikke noget middelalderligt hokus pokus og Djævelforsagelse. Guldkalven har også den store fordel, at den taler aldrig til os om synd. Den siger faktisk ikke noget til os og kræver ikke noget af os, som vi ikke kan gå ind for. Det tror jeg da, vi har jo gjort os selv til gud i vore egne liv. Meget opfattelse af kristendom i dag står faktisk og siger, at alle Jesu tilhørere har totalt misforstået, hvad Jesus mente, når de kunne blive så forargede eller begejstrede. Nutidens teologer ved nemlig meget bedre end de skriftkloge i Jesu tid, hvad Jesus mente. Ja, vi forstå faktisk også bedre i dag, hvad Jesus mente med sine ord, end Jesus selv vidste om dét, han mente med det, han sagde. Jesus forstod ikke sådan rigtig, hvad han sagde, og hvad hans opgave gik ud på. Hvor er det godt, at nutidens kirke, så kan rette op på Jesu skade.

Vi taler om Djævelen og om synd her i kirken. Og det er så den anden side af dagens sag, nemlig Jesu opfattelse af Djævelen og af sig selv og Gud. Vi er i kirken nød til at tale om disse ting, på samme måde som Jesus taler om dem. Kun sådan kan Jesu ord blive til forargelse eller begejstring. Når Jesus taler om sig selv som sandheden og Djævelen som løgneren, så er vi også nød til sige sådan. Når Jesus taler om syndens forbandelse og fortabelse, så er vi også nød til at tale således om det. Når Jesus taler om, at han er vores Frelser og Forsoner, så er vi også nød til at tale om ham, som sådan. Når Jesus taler om nødvendigheden af at være af Gud, for at kunne høre Guds ord,

så er vi også nød til at tale således. Når Jesus taler om, at det kun er ved at holde fast i *hans* ord, at evighedens liv er en realitet, så kan vi ikke tale anderledes om det. Hvis vi gør det, så taler vi Djævelens løgn. Så skjuler vi sandheden for hinanden. Vi kan ikke bagatellisere syndens og løgnens konsekvenser, og gøre Jesus til en hyggelig fætter og bare ophav til kultur og tradition, og så bagefter synge:

O du Guds lam,
med korsets skam,
du bar al verdens synder,
derfra vort liv begynder...

uden at modsigelserne og vantroen skriger til himlen i løgn og latin og Djævelen gnider sig i hænderne og smiler og tænker: hvor er de nemme at narre.

Vi må tale til hinanden om Jesus og Gud, til begejstring og sandhed, som Jesus selv gør det. Som Bibelen gør det. Vi må tale til hinanden om Djævelen, til advarsel, som Jesus gør det. Som Bibelen gør det.

Vi går mod påske. Vi skal besinde os, om vi går med sandheden om Jesus, eller vi går med Djævelske løgne om Jesus. Kamppladsen mellem løgn og sandhed, mellem Gud og Djævelen, er mennesket, og kampen er om mennesket. Djævelen forsøger at gøre sandheden til løgn og løgnen til sandhed. Jesus er sandheden både om løgn og sandhed. Vi er ikke alene i denne kamp:

for os går,
med os står
den, som alle ting formår.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen